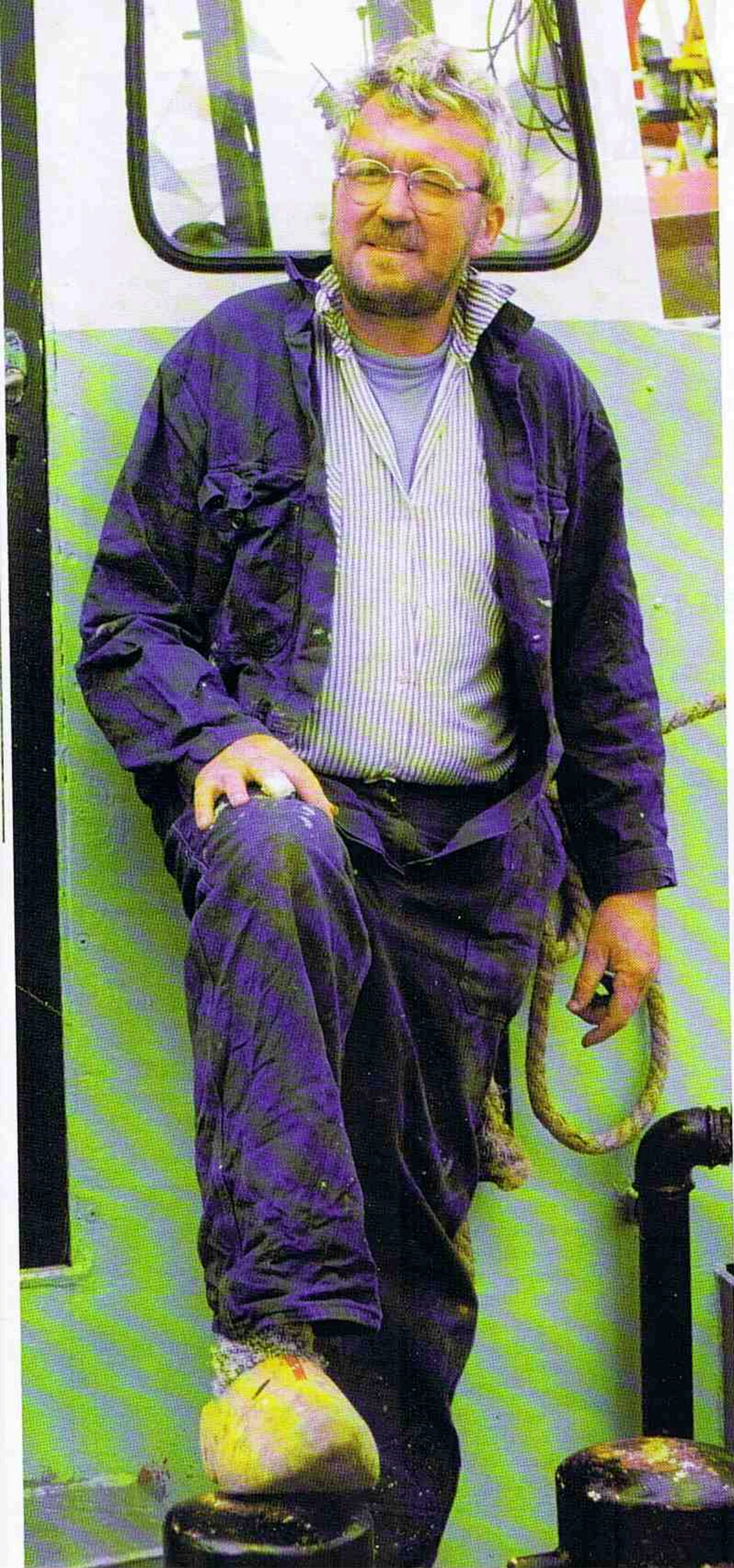

De enige echte Texelse mossel- man

*De smaak van de zee, de
smaak van een seizoen.
Gekookt, gebakken, met
diverse dipsausjes, met
knoflookboter: mosselen.*

*Wie lust ze niet? Dirk
Slik, 1949, Texels enige
mosselvisser, geboren en
getogen 'Ouweschilder',
houdt zelf niet van mos-
selen, hoewel de schaal-
dieren al sinds jaar en
dag zijn broodwinning
zijn.*

De Mosselvangst

Mosselbanken groeien op natuurlijke wijze in zee. Eens per jaar mag een mosselvisser de zeer jonge mosselen, het zogenaamde mosselzaad, verzamelen en uitzetten. Na twee jaar wordt het 'geogst'. Aan boord van de 'Nooit Volmaakt' worden de mosselen verzameld, ontrost en ontdaan van de 'baarden'. Vervolgens worden ze gewassen in de waterbakken. De slechte of kleine mosselen worden er tussenuit gehaald, en vervolgens worden ze verpakt. En zo komen ze, slechts enkele uren na de vangst, terecht in de vitrine van de visboer of in het restaurant.

Niet alleen op Texel is Slik uniek, in heel Nederland zijn er maar een paar andere mosselvisserij die volgens de zogenaamde hangcultuur werken. „Ze doen dat over de hele wereld, behalve dus in Nederland.” Eet u ergens op het eiland een mosseltje, dan is de kans groot dat die gekweekt is door Dirk Slik. En dan eet u behoorlijk unieke mosselen, al is Dirk daar zelf wat laconiek over. „Ze zijn niet groter dan die van vissers van de bodemcultuur. Wel vetter: het visgewicht is groter. En ze schijnen wat beter te smaken ja.”

Dirk heeft het druk. Over een paar weken begint de vangst, en nu is hij zijn schip klaar aan het maken. Dat houdt in: roest bikken, schuren en lakken, alles nog eens nalopen. We besluiten op een bankje op de havenkade in Oudeschild te gaan zitten. Ik kijk naar het fraai gelakte houten naamsbordje op de kajuit: 'Nooit Volmaakt'.

Heb je die naam zelf aan het schip gegeven, Dirk? „Jazeker.”

Maar je weet toch: verander nooit de naam van een schip dat al een naam heeft, dat brengt ongeluk. Van terzijde neemt hij me op en zegt met een grijns: „Ja, maar als je het oude naambordje op het schijthuis hangt, maakt dat niks uit allemaal!”

CONCURRENTIE

Dirk vertelt over zijn werk, eenvoudig, zonder opsmuk: het is wat het is. Niets meer, maar vooral ook niets minder.

„De vangst begint meestal op de tweede vrijdag in juli. Dan zijn de mosselen volgroeid, en dan komt de vraag ook op gang. Ik mag doorgaan tot half april, maar in de winter is er meestal niets, door de kou. Wat er in

het voorjaar is, komt meestal uit Zeeland.”

Is er dan geen concurrentiestrijd met die Zeeuwse mosselvisserij, vraag ik. Want wie mosselen zegt, zegt Zeeland. Toch? Dirk lacht.

„Neeneenee: de mosselvisserij blijft inderdaad een puur Zeeuwse aangelegenheid. Concurrentie is er wel geweest, maar dat is over. Mijn aanvoerpercentage heeft eerst twee nullen achter de komma. Dat is dus een druppel op een gloeiende plaat, en dat hebben die Zeeuwen ook wel door. Maar ik kan er wel van leven. Sinds een jaar of vier, vijf, passen ze de hangcultuur ook in Zeeland toe. Maar nog niet op grote schaal.”

Is het geen eenzaam beroep, zo alleen op zee met de mosselen?

„Nee, ik vaar geen hele dagen op zee. Ik doe alles wel alleen, maar per dag ben ik maar zo'n twee uur weg, en dan kom ik weer in de haven.”

HANGCULTUUR

„Met die bodemcultuur zitten de mossels in d'r eigen slib, hun eigen uitwerpselen. Dat stinkt als een bunzing

joh. Ze moeten zichzelf boven dat slib uitwerken. Het gaat er bij de hangcultuur alleen maar om, dat ze niet in die vuiligheid zitten. Er moet dus niet te veel stroming zijn op het perceel. De mossels moeten niet te dicht op elkaar zitten. En ze moeten boven de bodem hangen.”

Hoe speelt hij dat dan klaar? Hangt hij het mosselzaad, net zoals in Spanje, aan lange touwen in het water?

„Nee, daar is onze zee niet diep genoeg voor. Ik heb het wel geprobeerd hoor, jarenlang, ik heb alles geprobeerd trouwens, maar het wilde niet echt lukken. Maar nu doe ik het anders.”

Hij springt op en loopt naar zijn auto. Uit de achterbak haalt hij een smoezelig plastic kratje, waar vermoedelijk ooit melkflessen of andere zuivelproducten in hebben gezeten. „Zie je dit? Een kennis van me was ooit in Frankrijk, net in de tijd dat ik op een methode zat te zinnen om die mossels te kweken. Hij kwam terug en zei dat ze in Frankrijk oesters kweekten in bakjes boven de zeebodem. En zo doe ik het nu dus. Ik zet dit soort bakkies op poten op de grond. En of dat nou een halve meter of een paar meter boven de bodem is, dat maakt niet uit, zolang die mossels maar niet in de vuiligheid zitten. Soms, bij laag water, kan ik er gewoon naar toe lopen in mijn waterpak. Want het vindt allemaal vlak om Texel plaats.” Triomfantelijk kijkt hij me aan. En ik knik, beduusd van zoveel vernuftige eenvoud. „'t Is jammer dat je het nu nog niet kan zien, eigenlijk. Maar over een paar weken...”

„Vijf weken per jaar mag ik drie dagen per week op kleine mossels vis-

sen. Dat is het quotum. Eigenlijk wilde ik een vast perceel, maar dat mocht niet. Nou denken ze natuurlijk: daar heb je Dirk Slik weer met z'n percelen. Nou ja. Dat zogenaamde mosselzaad zet ik uit in de bakken. Soms is er en Zeeuw die me ermee helpt, ik kan niet alles in m'n dooie roteentje. Dat mosselzaad moet twee jaar mee. Dan kan het binnengehaald worden. Bij de bodemcultuur gaat dat met van die sleepnetten, maar ik kan dus gewoon die kratten binnenhalen. Toch is het heel arbeidsintensief werk, het luistert allemaal zeer nauw. Ze mogen niet te dicht op elkaar zitten, er moet niet te veel stroming zijn, maar ook weer niet te weinig."

REGELS

Houdt hij zelf eigenlijk van een mosseltje op z'n tijd? Droogjes: „Nee. Nou ja, ik eet er m'n bast niet vol mee in ieder geval.” En tevreden blikt hij rond in de haven. Hier werd hij, in 1949, geboren. Hij heeft er altijd gewoond. Nadat hij in Den Helder de ambachtsschool had gevolgd, ging hij bij zijn vader, die ook visser was, op de boot. Ze vingen garnalen, kokkels, noem maar op. Een zeemens. „Toen mocht je alles met een bootje doen”, verzucht Dirk. „Tegenwoordig is alles gebonden aan regels en verordeningen. Er wordt geen mosseltje meer verrommeld. Ik doe het 't liefst allemaal zelf, maar ik heb armen en

benen nodig. Ik ga ook nooit met vakantie. Ik zou niet weten waar ik heen moest, echt niet. Trouwens, iedereen komt hierheen. En heel soms neem ik wel eens een toerist mee, maar liever niet eigenlijk. Als er eentje overboord slaat heb je de poppen aan het dansen. Ik ben heel tevreden hier in Oudeschild. Er gebeurt altijd wat, en toch is het niet te druk. En de zee is zó groot...”

GOED SCHOON

Evenals zo vele anderen die te maken hebben met de productie en verwerking van voedsel, wordt Dirk belaagd door de HACCP, de 'Hazard Analysis Critical Control Points', de nieuwe regelgeving van de Keuringsdienst van Waren. „Er is zo'n mannetje bij me aan boord geweest en die zei dat alle machines goed schoon moeten zijn, en dat-ie twee keer per jaar komt controleren. Vandaar ook dat we nu zo in de weer zijn. Maar het schip moet sowieso natuurlijk goed onderhouden worden. We zien 't wel. Ik dacht altijd dat hazard een kaartspelletje was.” Hoewel Dirk zijn Texelgevoel niet van de daken schreeuwt, is hij duidelijk verknocht aan zijn eiland, de zee en de mosselkweek. Kan hij zich wel kwaad maken?

„Nou, weet je waar ik me dood aan erger: aan mensen van de vaste wal die hier komen wonen, en dan gaan klagen over de veerboot. Kijk: dan

had je hier maar niet moeten komen. Maar hoe gaat dat: die mensen vinden Texel mooi, want ze zijn er wel 's met vakantie geweest in de zomer, maar als ze hier dan eenmaal zitten, valt het 's winters een beetje tegen. En dan gaan ze bijvoorbeeld zeiken over de vertrektijden van de boot. Dan gaan ze afgeven op het eiland. En dan denk ik: wat sta je nou stom te lullen, dat is de consequentie van je besluit. Alles heeft z'n beperkingen. Maar voor sommige mensen is het nooit goed of het deugt niet.”

SOUVENIER

Hij wil weer aan het werk. Zijn handen jeuken zichtbaar. Dit ongerief heeft lang genoeg geduurd. Als hij zijn mouwen opstroopt, blijkt op zijn onderarm een al wat vervaagde tatoeage te prijken. Ik herken een anker, en natuurlijk: 'Texel'. Enigszins verontschuldigend lachend zegt Dirk: „Ja, dat heb ik in Engeland laten doen. Daar heb ik ooit een half jaar gezeten: gevaren en gevist. En ja, dan kun je wel eens wat drinken, en dan krijg je dit soort souvenirs.”

Joost Swanborn